

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R. P. Adami Contzen E Societate Iesv, SS. Theol. Doct.
Commentaria In Qvatvor Sancta Iesv Christi Evangelia**

Contzen, Adam

Coloniæ Agrippinæ, M.DC.XXVI

Quęstio 1. Apud quem Pascha Christus comedit?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-82999](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-82999)

caritonia causa, cum illis legem Moysi seruabant, & alij, ferebant id Apostoli, quod sine maiore malo emendari non poterat. Pius quidem pontifex anno Domini 119. decretum fecit, ut Pasche dies die Dominica celebraretur, ut refert Eusebius in Chronico. Et ait Socrates Nouatianus ad Petrum & Paulum istam consuetudinem referri, scripto autem doceri non potuisse. Verum fidem eius, cum Nouatianus fuerit, qui Quartodecimaniis fauebant, merito suspectam habeo.

Cum enim Dominica dies celeberrima fuerit in Ecclesia, Apoc. 1. nec aliam ob causam quam quod ea dominus resurrexerit, quis dubitare potest illam ipsam annuam celeberrimam fuisse. Luna autem decima quarta in vasis dies incidebat, ut etiam aliquando dies dominicus profestus pascha necessario fuerit. Imo die dominico stantes orabant, & a pascha ad pentecosten: seu ad octauam pentecosten, quam vocabant *תבואת ארץ ישראל*, Festum omnium Sanctorum. Post illud tempus, ut etiam in Ecclesia Romana vitatum, de geniculis adorabant, vocabant & illi *תבואת ארץ ישראל*, genuflexione, & genupositionem. Syrus *שבת רבוב* *Sim resubab*. Hinc Tertullianus. *Die Dominica nefas ducimus vel de geni uis adorare*. Eadem immutitate a die Pasche ad pentecosten vsque gaudemus, ita libro de corona militis c. 3. & inter traditiones hoc ipsum refert. Sic Hieronym. aduersus Luciferianos, ubi docet similia auctoritatem legis scripte sibi vsurpasse. Aethiopes tempore Liturgiæ, quæ est apud eos longissima, ad stationem fulcræ parata habent, cum igitur Dominica propter resurrectionem ita instituta sit, quis dubitet resurrectionem suam, non alienam die celebratam, non die sabbati, quo in sepulchro, non veneris quo passus fuit, non die Iouis quo tristis anima eius ad mortem fuit, non alia die celebratam, sed die resurrectionis. Quin Eusebius l. 5. c. 22. docet patres Concilij de Paschate instituti, traditionem Apostolicam allegasse, & unam sententiam decretum fecisse, ne alio aliquando die, quam Dominico celebraretur. Hoc decretum ad sua tempora peruenisse scribit.

VERSVS 18.

At Iesus dixit: Ite in ciuitatem ad quendam, & dicite ei: Magister dicit: Tempus meum prope est, apud te facio Pascha cum discipulis meis.

QUESTIO I.

Apud quem Pascha Christus comedit?

Ad quem-
dam.
§. 1. Verba sunt: *אמר יֵשׁוּעַ אֶל הַתּוֹמָיו, אֵלֶּיךָ אֵלֶּיךָ אֵלֶּיךָ*, ad quendam. Miror quosdam interpretes existinare Domini illa verba non esse, cum neminem nominaret, sed ad quendam ire iussit; Deinde signa quærentibus responderit, ut hominem vas aquæ ferentem sequeretur, ut est Marci 14. 13. Luc. 22. 26. Græci & Latini vix Hebræam phrasin exprimunt, dicunt illi *אֵלֶּיךָ אֵלֶּיךָ אֵלֶּיךָ* Pheloni almon; Est illud 1. Reg. 21. 3. ubi Dauid ait, *Conduxi pueris, in illum & illum locum*. Syrus interpres habet *לְאֵלֶּיךָ לְאֵלֶּיךָ* *Leuath pelan*, & glossa marginalis *בְּמֵיךָ בְּמֵיךָ*, ut Peloni, Pagninus vertit, in locum obscuri ignoti. Iun. & Tremell. Calviniani, in locum cuiusdam N. sic Rhubi. 4. i. Booz appellat, illum enim Ruth debebatur vxor. Peloni almon ut Pagninus, & quidam singularis. Iun. & Trem. N. Verus inter-

pres vertit, vocans eum nomine suo. 70. utrunque verbum reddunt vno: *אֵלֶּיךָ, אֵלֶּיךָ, אֵלֶּיךָ*, latrator. Sic formantur *אֵלֶּיךָ* obmutescere, manipulos colligere, alij viduum significare volunt. Sed illa interpretatio nimium a te abit. In libro regum est *אֵלֶּיךָ אֵלֶּיךָ* ad locum cuiusdam. Nam *אֵלֶּיךָ* est pro *אֵלֶּיךָ* in regimine scilicet. Danielis 8. 13. duo nominata vnum contrahuntur, diciturque *אֵלֶּיךָ*, aliqui, quidam.

Duo itaque illa ponuntur, pro nomine vel hominis, vel loci, alteriusue rei, ideoque diuersis modis explicari debet. Deinde nomen eius quid dicitur Peloni almon, aliquo contemptu non subicitur, vel indignatione, sed vrbane, & amice. Imo exprimi poterat. Nec enim Booz cognatum apud Iudices dicitur appellabat, quocum illi nulla conuersione erat, & multo minus Daniel illum contemptum voluit, quocum Angelus loquebatur.

Nec tamen opus utroque vocabulo, Syrus vno contentus est, *אֵלֶּיךָ*, nam *אֵלֶּיךָ* idem quod *אֵלֶּיךָ* ad, recipit autem more nominum omnia affixa. *אֵלֶּיךָ* in feminino *אֵלֶּיךָ* est talis, quedam, alterum *אֵלֶּיךָ* non puto Syris vitatum.

§. 2. Quis vero fuerit, quem communi vocabulo designauit, nondum hæcenus sciti potuit. Nicophorus domum Ioannis Euangelistæ fuisse refert, l. c. 28. idemque Cedrenus in annalibus. Hoc mihi idcirco verisimile non videtur, tum quod eius rei nomen mentionem faciat Euangelistarum, tum quod Ioannes ipse mittatur cum Petro. Reliquæ Ioannes omnia, patrem, retri, domum. Virum magnam & nobilem fuisse Hieronymus Epist. 19. existimat, nam habere aulam magnam & opulentum & potentum est, non plebeiorem. Alij ignotum hæcenus, alij vero amicum & familiare Apostolis arbitrantur, utrumque incertum. Qui Marcum fuisse hospitem putant, refelli non possunt, sola tamen coniectura nituntur. Voluit enim ille, qui factum Magdalene in eius memoriam toto mundo prædicari iussit, huius a se tantopere honorati nomen ignorari a posteris, in cælo Angelis & sanctis Dei notum. Sitamen omnino ut coniectura placeat, dicendum, fuisse Ioannem qui cognominatus est Martius Actor. 12. ita Alexander Monachus apud Meis. Daphrasten die 11. Iulij. & Nazianzenus in carmine: quos aliquam traditione cognouisse non est dubium. Alioqui magnam illius domus gloriam fuisse nemo dubitat, Deum supremam nocte excepisse, primam fuisse illam, in qua iuge noui Testamenti sacrificium se oblatum, sacramentum datum Apostolis: templum Christianorum antiquissimum ac sanctissimum.

§. 3. Diuinitatem & præscientiam suam non modo Apostolis demonstrat, dum euentura prædicit, verum etiam dum iure suo indicat, patris familias quid fieri velit, Dominum se ostendit. Quod Calanus ait eum nuncios misisse, ut morositate culpam dilueret, suspiciones sunt, non erat illud hospitis ingenium, ut Domini aduentus grauis illi esse posset. Nec tempus suum adesse ea de causa admonet, quod se de præuentione legitimi Paschæ excuset, sed ut ostendat, verum esse Pascha, se sponte in mortem ire, ibi cenare, deinde exire, & mori velle. Atque adeo id iam tempus adesse. Discipulos etiam ad fore monet, ut parati illi & instruere necessaria posset.

VERSVS 20.

Vespere autem facto discumbebat cum duodecim discipulis suis.

Q. 1.